

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/6/2020
Identifikačné číslo spisu: 7020200475
Dátum vydania rozhodnutia: 25.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7020200475.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): E. B., narodený dňa XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Alžírsko, trvale bytom Alžírsko, bez dokladu totožnosti, alias: H. T., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Líbya, alias E. N., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Marocké kráľovstvo, t. č. umiestnený v Ú. X. I. X. C. Q., B. XX, Q., právne zastúpeného: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, Košice, proti žalovanému: Mobilná jednotka Policajného zboru Prešov, Ľubochnianska 2, 080 06 Ľubotice, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-PO5-25-022/2020-AV zo dňa 10.06.2020, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Sa/31/2020 zo dňa 09.07.2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I. Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO5-25-022/2020-AV zo dňa 10.06.2020 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 404/2011 Z. z.“) predĺžil zaistenie sťažovateľa na čas nevyhnutne potrebný najviac na 3 mesiace s tým, že sťažovateľ zostal umiestnený v Ú. X.O. I. X. C. Q..

2. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že sťažovateľ bol zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. na účel výkonu administratívneho vyhostenia rozhodnutím o zaistení č. PPZ-HCP-PO5-25-008/2020-AV zo dňa 11.03.2020. Žalovaný mal za to, že len predĺžením zaistenia sťažovateľa a pokračovaním vo všetkých zákonných a potrebných úkonoch je možné zabezpečiť výkon administratívneho vyhostenia z územia Slovenskej republiky, ako aj zamedziť v pokračovaní jeho

neoprávneného pobytu bez cestovného dokladu, finančných prostriedkov a bez možnosti sa oprávnené a legálne postarať o svoju osobu na území Slovenskej republiky, či už po stránke finančnej alebo v starostlivosti o svoju osobu. Dodal, že významný vplyv pre vydanie preskúmaného rozhodnutia mala aj skutočnosť, že sťažovateľ nespôsobuje a zavádza správny orgán uvádzaním rôznych identít.

II. Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 229 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) žalobu ako nedôvodnú zamietol. Náhradu trov konania krajský súd účastníkom konania nepriznal.

4. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol, že žalobca bol pôvodne zaistený podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) ZoPC, v zmysle ktorého policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Preskúmaným rozhodnutím následne žalovaný pristúpil k predĺženiu zaistenia žalobcu.

5. Krajský súd konštatoval, že v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby pozabavenie osobnej slobody v zmysle čl. 5 Dohovoru bolo zákonné, musí byť efektívne a účelné. Z daného potom vyplýva, že ak má byť pozabavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozabavení osobnej slobody jednotlivca. Dodal, že na uvedenú požiadavku reflektuje rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorej logickým predpokladom zaistenia cudzinca je, že jeho účel bude môcť byť naplnený a preto je potrebné pri rozhodovaní o zaistení cudzinca zvážiť, či je výkon správneho vyhostenia aspoň potenciálne možný (napr. rozsudok sp. zn. 9Sža/23/2010 zo dňa 27.04.2011). Najvyšší súd SR, ako aj Ústavný súd SR, vo viacerých rozhodnutiach uviedli, že medzi zaistením a jeho účelom, t. j. konaním o odsunu, vyhostení a pod., je nepopierateľná nadväznosť a v žiadnom prípade nemožno hovoriť o oddelených konaniach bez vzájomných súvislostí a dôsledkov.

6. Prv než správny súd pristúpil k analýze jednotlivých žalobných námietok, považoval za potrebné zdôrazniť, že v prípade žalobcu je potrebné vziať do úvahy jeho individuálne správanie, ktoré sa odrazilo v tom, že opustil, resp. utiekol z krajiny, kde mu už bola poskytnutá doplnková ochrana. Žalobcovi bola udelená doplnková ochrana na území Grécka dňa 19.02.2019. Tento však na jeho území nezotrval. V konaní pred rôznymi správnymi orgánmi SR uvádzal rôznu identitu, a to H. T., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Líbya (pred migračným úradom) a v správnom konaní pred žalovaným identitu E. N., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Marocké kráľovstvo, pričom predložil fotokópiu cestovného dokladu, z ktorého vyplýva, že je štátnym príslušníkom Alžírsku s osobnými údajmi: E. B., nar. XX.XX.XXXX. Pri zabezpečení NCD nespôsoboval, odmietol vypísať Dotazník potrebný pre ďalšie konanie o vystavenie NCD, ktorý je potrebný na účel realizácie jeho administratívneho vyhostenia. Z tohto jeho konania podľa názoru krajského súdu vyplýva existencia jeho rizika úteku, aj keď daná podmienka nie je súčasťou zákonného ustanovenia v zmysle jeho pôvodného zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. b) ZoPC.

7. K žalobnej námietke, že žalovaný mal postupovať v zmysle článku 6 ods. 2 Návratovej smernice (2008/115 ES z 16.12.2008) a v prvom rade vyzvať žalobcu, aby dobrovoľne opustil územie SR a vrátil sa na územie Grécka, kde má povolený pobyt, ako osoba s priznanou medzinárodnou ochranou na jeho území, správny súd uviedol, že tento postup nemohol byť zo strany žalovaného realizovaný, nakoľko žalobca nedisponoval takou finančnou hotovosťou, ktorá by mu umožňovala vrátiť sa dobrovoľne na územie Grécka. To, že územie Grécka opustil, podľa konajúceho súdu iba naznačuje, že jeho cieľovou krajinou nebola prvá bezpečná krajina, ale iná krajina ako Grécko, v ktorej mu dokonca bola udelená forma medzinárodnej ochrany. Navyše žalobca ani nedisponoval žiadnym dokladom totožnosti umožňujúcim jeho vycestovanie z územia Slovenskej republiky.

8. Správny súd sa rovnako nestotožnil s námietkou žalobcu, že v rozhodnutí o predĺžení zaistenia

žalovaný iba stroho a formalisticky rozhodol o nemožnosti využitia alternatív zaistenia, ktoré žalovaný v prípade predĺženia zaistenia vôbec neskúmal, keďže na strane žalobcu mohlo dôjsť k zmene okolností pre ich uplatnenie, a teda žalovaný mal týmto smerom vykonať dokazovanie. Správny súd poukázal na to, že žalovaný v preskúmanom rozhodnutí uviedol, že alternatívami zaistenia podľa § 89 ZoPC sa zaoberal už pri pôvodnom zaistení účastníka konania a mal za preukázané, že žiadnu z alternatív nebolo možné uložiť, keďže tento nemal zabezpečené, respektíve nevedel preukázať ubytovanie na území SR a nemá pri sebe žiadne finančné prostriedky a vzhľadom na to, že tento bol doposiaľ zaistený, sa na okolnostiach posúdenia alternatív zaistenia nemohlo nič zmeniť. Správny súd zdôraznil, že zmenu okolností ohľadne možnosti uloženia niektorej z foriem uvedenej v § 89 ZoPC netvrdil žalobca ani v správnej žalobe a nepreukazoval ani možnosť splnenia niektorej z podmienok uvedených v danom právnom ustanovení, z čoho pre správny súd vyplynulo, že ich uloženie neprichádzalo do úvahy.

9. K námietke, že zaistenie je neúčelné v dôsledku pozastavenia vykonávania administratívnych vyhostení, ako aj dublinských transferov, správny súd poznamenal, že z mailového oznámenia Prezídia PZ v Bratislave (č. I. 16 spisu) vyplýva, že v súvislosti so skončením núdzovej situácie v SR uplynutím dňa 13.06.2020 Slovenská republika dňom 17.06.2020 obnovila vykonávanie dublinských transferov zatiaľ len pozemnou cestou. Úrad verejného zdravotníctva SR v záujme zabezpečenia ochrany zdravia občanov SR a osôb žijúcich v SR vypracoval zoznam krajín, ktoré považuje za bezpečné z hľadiska vývoja epidemiologickej situácie a medzi tieto krajiny zaradil aj Grécko. Vzhľadom na danú skutočnosť mal správny súd zato, že v prípade žalobcu je možné v súčasnej dobe zabezpečiť realizáciu jeho administratívneho vyhostenia, čím bol naplnený účel predĺženia jeho zaistenia.

10. Správny súd sa vyjadril aj k námietke žalobcu, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou riadneho odôvodnenia v časti stanovenej dĺžky doby zaistenia, keďže z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, aké konkrétne úkony už boli vykonané (s ich datovaním) za účelom vystavenia NCD žalobcovi, pričom by mu mohol byť, ako osobe s priznanou medzinárodnou ochranou, v Grécku vystavený náhradný cestovný doklad Gréckou republikou. Správny orgán ohľadne stanovenia dĺžky doby pri predĺžení zaistenia, ktorú stanovil najviac na 3 mesiace plynúcej dňom nasledujúcim po poslednom dni pôvodnej lehoty zaistenia uviedol, že nie je zrejmé, ako dlho bude trvať vystavenie NCD, čo závisí od komunikácie medzi štátnymi orgánmi SR a orgánmi iných krajín a v závislosti s trvaním opatrení v súvislosti s COVID-19. Správny súd mal za to, že v danom prípade nie je bez právneho významu listina zo dňa 29.06.2020 adresovaná ÚPZC Sečovce z Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov, z ktorej vyplýva, že dňa 29.04.2020 ÚPZC Medved'ov odovzdal na Konzulárnom odbore Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí v Bratislave žiadosť o sprostredkovanie žiadosti o vystavenie náhradného cestovného dokladu pre žalobcu. Avšak Dotazník potrebný k vystaveniu NCD predložený nebol, nakoľko žalobca odmietol dotazník vyplniť. Dňa 28.05.2020 bola odovzdaná urgencia na vystavenie NCD. Dňa 02.06.2020 boli z konzulárneho odboru informovaní, že dňa 04.05.2020 požiadali verbálnou nótu Veľvyslanectvo Alžírkej demokratickej ľudovej republiky so sídlom vo Viedni o vystavenie NCD. Správny súd z uvedeného ustálil, že pre vystavenie NCD je nevyhnutná spolupráca aj žalobcu, ktorý však odmietol vyplniť Dotazník. Dané správanie sa žalobcu mu nemôže byť na prospech, keďže bez jeho spolupráce je vystavenie NCD omnoho náročnejšie a zdĺhavejšie.

11. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že správny orgán postupoval vo veci zákonným spôsobom, náležite zistili skutkový stav vecí, v konaní boli aplikované ustanovenia správneho právneho predpisu a vydané rozhodnutie je v súlade so zákonom. Preto správnu žalobu zo dňa 24.06.2020 podľa § 229 Správneho súdneho poriadku zamietol ako nedôvodnú. Účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému právo na náhradu trov konania nepatrí. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. Náhradu trov konania krajský súd účastníkom konania nepriznal.

III. Konanie na kasačnom súde

12. Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodu v zmysle ustanovenia § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. - krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Sťažovateľ mal za to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je v rozpore s čl. 6 ods. 2 návratovej smernice a pre jeho nevyhostiteľnosť z dôvodu obmedzení odsunov z územia Slovenskej republiky v rámci opatrení proti šíreniu epidémie Covid-19 je jeho zaistenie neúčelné, a preto v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

14. V ďalšom dal do pozornosti, že má na území Grécka priznanú medzinárodnú ochranu, a preto mal žalovaný povinnosť v jeho veci aplikovať čl. 6 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16.12.2008 a v prvom rade vyzvať sťažovateľa, aby dobrovoľne opustil územie Slovenskej republiky a vrátil sa na územie Grécka, kde má povolený pobyt ako osoba s priznanou medzinárodnou ochranou. Žalovaný toto ustanovenie vo veci sťažovateľa neaplikoval, pričom krajský súd sa s jeho postupom stotožnil, a preto vec nesprávne právne posúdil. Vzhľadom na túto skutočnosť neboli podľa názoru sťažovateľa splnené podmienky v zmysle návratovej smernice pre nútený odsun sťažovateľa na územie Grécka a za tým účelom ani neboli splnené podmienky pre využitie inštitútu jeho zaistenia. Krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď napadnuté rozhodnutie žalovaného posúdil ako zákonné a súladné so zákonom o pobyte cudzincov a návratovou smernicou.

15. Sťažovateľ konštatoval, že jeho identita nie je v súčasnosti sporná, keďže bol stotožňovaný aj prostredníctvom odtlačkov prstov v pôvodnom dublínskom konaní. Cestu do Grécka si vie zabezpečiť s finančnou pomocou rodiny a známych a po jeho prípadnom prepustení zo zaistenia mu vie základné životné potreby pomôcť zabezpečiť aj Slovenská humanitná rada, ktorá túto pomoc prepusteným cudzincom už dlhodobejšie poskytuje. Po dobu zabezpečenia náhradného cestovného dokladu je teda sťažovateľ schopný vyčkať aj mimo zaistenia, a preto jeho zaistenie nie je nevyhnutné. Sťažovateľovi nehrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky, jeho identita je ustálená a v inom členskom štáte má oprávnenie na pobyt. Sťažovateľ dodal, že je ochotný vrátiť sa do Grécka, v jeho veci neexistuje riziko úteku. Zároveň sťažovateľ odkázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci El Dridi, C-61/11, kde sa súdny dvor vyjadril k návratovej smernici.

16. Z dôvodu opatrení zavedených členskými štátmi proti šíreniu epidémie Covid-19 podľa sťažovateľa nie je v súčasnosti jeho vyhostenie možné zrealizovať. Sťažovateľ sa v zaistení nachádza už niekoľko mesiacov a ani ku dnešnému dňu nie je vôbec zrejmé, kedy by čo i len potenciálne mohlo dôjsť k jeho odsunu do Grécka. Uznal, že Slovensko obnovilo dublínske transfery, avšak tie sa jednak netýkajú jeho a ani tie nie sú ku dnešnému dňu obnovené do všetkých členských štátov. Vzhľadom na túto situáciu sa sťažovateľovi javí jeho držanie v zaistení ako neúčelné.

17. Dodal, že v konaní pred krajským súdom namietal, že ako osobe s priznanou medzinárodnou ochranou v Grécku, by mu cestovný doklad (náhradný cestovný doklad) mohlo vystaviť aj Grécko, tak ako ich napokon vystavujú aj slovenské orgány pre cudzincov s priznanou medzinárodnou ochranou na území Slovenskej republiky. V predmetnej veci nie je doposiaľ zrejmé, prečo slovenské orgány mienia zabezpečovať náhradný cestovný doklad sťažovateľovi prostredníctvom zastupiteľského orgánu jeho domovskej krajiny, keď sa jedná o osobu s priznanou medzinárodnou ochranou a jej návrat nesmeruje do krajiny pôvodu, pričom vo veciach cudzincov v postavení azylantov alebo osôb s inou formou medzinárodnej ochrany by sa bez súhlasu dotknutej osoby nemali domovské krajiny informovať o ich postavení a udelenej ochrane. Aj táto skutočnosť je dôvodom, pre ktorý sa viaceré osoby zdráhajú poskytovať zastupiteľstvu, ako zástupcovi svojej domovskej krajiny, akékoľvek informácie o ich osobe, čo je vzhľadom na ich postavenie a situáciu pochopiteľné a logické a nemožno im to klásť na ťarchu. Zabezpečenie náhradného cestovného dokladu prostredníctvom gréckych príslušných orgánov by navyše trvalo oveľa kratší časový úsek, ako je tomu v prípade komunikácie slovenských orgánov so zastupiteľskými orgánmi tretích krajín, ktorá je častokrát bezvýsledná. Využitie tejto možnosti zostalo zo strany žalovaného v predmetnej veci nezodpovedané. Z týchto dôvodov sa sťažovateľ domáhal pred krajským súdom zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a nariadenia svojho prepustenia zo zaistenia.

18. Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci existujú prekážky vyhostenia sťažovateľa, mal za to, že ani zaistenie nebolo prípustné, nakoľko zaistenie „nevyhostiteľných“ cudzincov je pre svoju neefektívnosť a neúčelnosť vždy v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru.

19. Mal za to, že zistené prekážky vyhostenia vo veci sťažovateľa môžu zakladať právny dôvod buď pre odloženie výkonu rozhodnutia o vyhostení v zmysle § 84 ods. 5 písm. a) ZoPC, alebo udelenie povolenia na zotrvanie na území Slovenskej republiky v zmysle § 61a zZoPC po dobu zrušenia všetkých opatrení proti šíreniu Covid-19 a všetkých obmedzení na úseku hraníc a odsunov cudzích štátnych príslušníkov, a teda majú za následok nemožnosť zaistenia cudzinca.

20. Sťažovateľ konštatoval, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď rovnako ako žalovaný dospel k záveru, že zaistenie sťažovateľa je účelné a v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, pretože ho možno zrealizovať. Správna žaloba sťažovateľa bola spôsobilá prívodiť zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného.

21. Záverom sťažovateľ žiadal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 140, 62 Eur.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a nariaďuje, aby bol žalobca bezodkladne prepustený zo zaistenia.

23. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 04.08.2020, v ktorom uviedol, že sa stotožňuje so závermi krajského súdu uvedenými v napadnutom rozsudku. Uviedol, že žalobca nepredložil žiadne nové relevantné skutočnosti a kasačná sťažnosť neobsahuje nové skutočnosti alebo informácie, ku ktorým by sa mal žalovaný vyjadriť.

IV. Právny názor NS SR

24. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25. augusta 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

25. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým správny súd zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného č. PPZ-HCP-PO5-25-022/2020-AV zo dňa 10.06.2020, ktorým bolo rozhodnuté o predĺžení zaistenia sťažovateľa podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. na čas nevyhnutne potrebný najviac na 3 mesiace, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z., policajť je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z., štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajtný útvar je oprávnený počas tohto obdobia

opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa § 89 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z., policajný útvar, ktorý koná vo veci zaistenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť a) hlásenia pobytu alebo b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z. z., policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia,

Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo dňa 16.12.2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „Smernica“), členské štáty vydajú rozhodnutie o návrate každého štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v odsekoch 2 až 5.

Podľa čl. 6 ods. 2 Smernice, od štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členského štátu a majú platné povolenie na pobyt alebo iné oprávnenie udeľujúce právo na pobyt, ktoré vydal iný členský štát, sa vyžaduje, aby bezodkladne odišli na územie tohto iného členského štátu. Ak dotknutý štátny príslušník tretej krajiny túto požiadavku nedodrží alebo ak sa z dôvodu verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti požaduje jeho bezodkladný odchod, uplatňuje sa odsek 1.

Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade skonaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

26. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

27. Z administratívneho spisu mal kasačný súd za zrejmé, že hliadka Colného úradu Košice dňa 09.02.2020 o 09.20 hod. v rámci vykonávania colného dohľadu a daňového dozoru v Košiciach na ulici H., na čerpacej stanici OMW, zastavila dodávkové motorové vozidlo továrenskej značky Ford Tranzit modrej farby s EVČ: Q. imatrikované v Poľsku. Počas kontroly bolo príslušníkmi Colného úradu za prítomnosti vodiča vozidla O. C., nar. XX. XX. XXXX v Alžírsku číslo CD: XXXXXXXXXX, povolenie na pobyt Poľskej republiky č.: J. XXXXXXXX zistené, že na úložnej ploche vozidla sa nachádzalo deväť osôb mužského pohlavia bez dokladov totožnosti. Sťažovateľ po predvedení na orgán verejnej správy uviedol, že sa volá E. N., nar. XX.XX.XXXX, št. prísl. Marocké kráľovstvo s tým, že lustráciou v informačnom systéme MIGRA bolo zistené, že môže byť subjektom dublinského konania v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 zo dňa 26.06.2013 (dva záznamy o azylovom konaní, a to v Grécku a Rumunsku). Na základe uvedeného bol sťažovateľ zaistený rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO5-13-014/2020-AV zo dňa 10.02.2020 podľa § 88 ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z. z. Na podklade informácie od gréckeho partnerského úradu zo dňa 25.02.2020 o tom, že dňa 19.12.2019 bola sťažovateľovi udelená doplnková ochrana na gréckom území, odpadol dôvod zaistenia a sťažovateľ bol dňa 10.03.2020 prepustený zo zaistenia o 11.30 hod. Vzhľadom na nemožnosť realizácie vrátenia sťažovateľa do štátu, v ktorom mu bola udelená medzinárodná ochrana, žalovaný pristúpil k riešeniu neoprávneného pobytu sťažovateľa na území Slovenskej republiky a vydal

rozhodnutie č. PPZ-HCP-PO5-24-012/2020-AV zo dňa 11.03.2020, ktorým podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. sťažovateľa administratívne vyhostil z územia Slovenskej republiky s tým, že neurčil lehotu na vycestovanie a vylúčil odkladný účinok odvolania. Rozhodnutie o administratívnom vyhostení sa stalo vykonateľným 11.03.2020 o 17.40 hod., kedy bolo sťažovateľovi oznámené. O 19.40 hod. toho istého dňa (11.03.2020) rozhodol žalovaný o zaistení sťažovateľa za účelom výkonu administratívneho vyhostenia podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. na čas nevyhnutne potrebný najviac na 3 mesiace a umiestnil ho do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce.

28. Z administratívneho spisu žalovaného podľa kasačného súdu vyplýva snaha o vybavenie náhradného cestovného dokladu sťažovateľovi potom, čo bol sťažovateľ zaistený za účelom výkonu jeho administratívneho vyhostenia, a to napr. žiadosť o vybavenie náhradného cestovného dokladu zo dňa 23.03.2020 bez priloženého dotazníka, ktorý sťažovateľ odmietol vyplniť; žiadosť adresovaná NÚ INTERPOL o vykonanie lustrácie sťažovateľa zo dňa 20.03.2020; osobný pohovor so sťažovateľom vykonaný dňa 26.05.2020, v rámci ktorého bol požiadaný, aby kontaktoval rodinných príslušníkov za účelom zaslania originálu cestovného dokladu, pričom sťažovateľ túto možnosť vylúčil.

29. Vychádzajúc z uvedeného, z dôvodu zabezpečenia vystavenia náhradného dokladu pre sťažovateľa, bez ktorého nie je možné zrealizovať jeho administratívne vyhostenie z územia Slovenskej republiky, rozhodol žalovaný preskúmaným rozhodnutím o predĺžení zaistenia sťažovateľa. Predĺženie zaistenia (preskúmané rozhodnutie) bolo odôvodnené tým, že v prípade sťažovateľa je potrebné predĺžiť zaistenie za účelom obstarania náhradného cestovného dokladu, ktorý je predpokladom administratívneho vyhostenia sťažovateľa, pričom žalovaný rozhodol o predĺžení zaistenia na čas nevyhnutne potrebný najviac na 3 mesiace. Žalovaný mal za preukázané, že žiadnu z alternatív podľa § 89 zákona č. 404/2011 Z. z. nebolo možné uložiť, keďže sťažovateľ nemal zabezpečené, resp. nevedel preukázať ubytovanie na území Slovenskej republiky a nemal pri sebe žiadne finančné prostriedky. Dodal, že významným podkladom pre rozhodnutie bola skutočnosť, že sťažovateľ nespolupracuje a zavádza správny orgán uvádzaním rôznych identít. Mal za to, že posúdenie okolností rizika úteku ako u alternatív zaistenia, ktoré posúdil správny orgán v rozhodnutí o zaistení, naďalej trvajú.

30. Kasačný súd na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že v preskúmanej veci nezistil žiadne dôvody, ktoré by spochybňovali zákonnosť predĺženia zaistenia sťažovateľa, ktorý bol zaistený dňa 11.03.2020 rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO5-25-008/2020-AV podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. na účel výkonu administratívneho vyhostenia.

31. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, ktorý má v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné. Z uvedeného potom vyplýva, že ak má byť pozbavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca (v prejednávanej veci sťažovateľa).

32. Vyššie uvádzané kritérium reálneho predpokladu vyhostenia možno aplikovať v dvoch prípadoch. Sú to jednak prípady, kedy je štátny príslušník tretej krajiny de facto nevyhostiteľný, napr. nedisponuje platným cestovným dokladom a štát, ktorého je dotýčným občanom, mu odmieta nový cestovný doklad vydať a jednak prípady, kedy vyhosteniu bránia prekážky právnej povahy. Preto je povinnosťou krajského súdu preveriť, či žalovaný skúmal účel zaistenia - teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (§ 90 ods. 1 písm. d/ zák. č. 404/2011 Z.z.). Predbežný úsudok o týchto skutočnostiach by v rozhodnutí nemal chýbať, pričom následné vyjadrenia správneho orgánu, podané v priebehu preskúmavacieho konania môžu napomôcť správneho súdu pri hodnotení postupu správneho orgánu po vydaní rozhodnutia o zaistení.

33. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, keď krajský súd rovnako ako žalovaný dospel k záveru, že zaistenie sťažovateľa je účelné a v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, pretože ho možno zrealizovať. Kasačný súd, s poukazom na vyčerpávajúce odôvodnenie kasačnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vyhodnotil uvedenú námietku sťažovateľa za nedôvodnú, pretože z rozhodnutia krajského súdu jednoznačne vyplýva, že krajský súd pri preskúmaní rozhodnutia o predĺžení zaistenia preveril, či žalovaný skúmal účel zaistenia - či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek faktické alebo právne prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (viď odseky 35, 37, 38, 39 odôvodnenie). Zároveň z preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že žalovaný v správnej úvahe odôvodnil potrebu predĺženia lehoty zaistenia z dôvodu nedostatočnej spolupráce sťažovateľa, ako aj z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad. Najmä poukázal na neochotu sťažovateľa vyplniť dotazník k žiadosti o vydanie náhradného cestovného dokladu, ktoré mohlo mať vplyv na zdĺhavosť postupu zastupiteľského úradu ako aj uvádzanie rôznych identít sťažovateľom správnym orgánom. Obsah odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia tvorí aj opis úkonov, ktoré vykonal žalovaný v spolupráci s ďalšími správnymi orgánmi.

34. Kasačný súd má zo spisového materiálu za preukázané, že administratívne vyhosteniu sťažovateľa nebránia žiadne právne ani faktické prekážky, pričom svoj záver kasačný súd opiera o oznámenie Prezídia PZ zo dňa 16.06.2020 o obnovení vykonávania dublinských transferov v súvislosti so skončením núdzovej situácie v Slovenskej republike dňom 17.06.2020, ako aj z vyjadrenia žalovaného ku kasačnej sťažnosti zo dňa 04.08.2020, z ktorej vyplýva, že Útvar policajného zaistenia cudzincov Sečovce prostredníctvom Útvaru policajného zaistenia cudzincov Medveďov zaslal e-mailom fotografiu sťažovateľa k žiadosti o vydanie náhradného cestovného dokladu na Veľvyslanectvo Alžírkej demokratickej a ľudovej republiky so sídlom vo Viedni, pričom im nebola doručená zamietavá odpoveď, z čoho podľa aplikačnej praxe vyplýva, že vydanie náhradného cestovného dokladu je v štádiu realizácie.

35. Na základe vyššie uvedených skutočností nebolo možné dospieť k záveru o tom, že by predĺženie zaistenia sťažovateľa nebolo účelné z dôvodu existencie prekážky vyhostenia, spočívajúcej v nemožnosti, resp. odmietnutí vydať náhradný cestovný doklad. V priebehu zaistenia sťažovateľa správne orgány priebežne vykonávali úkony smerujúce k výkonu administratívneho vyhostenia. Sťažovateľ nevyplnil dotazník potrebný k zabezpečeniu náhradného cestovného dokladu, pričom opakovane pred správnymi orgánmi uvádzal inú totožnosť, čím napokon sám prispel k zdĺhavosti procesu realizácie administratívneho vyhostenia.

36. Z vyššie uvedených informácií nesporne vyplýva aktivita dotknutých správnych orgánov v procese administratívneho vyhostenia sťažovateľa. Zároveň možno konštatovať, že aj napriek zdĺhavému priebehu procesu administratívneho vyhostenia sťažovateľa sa doposiaľ nevyskytla informácia, nasvedčujúca záveru o tom, že sťažovateľovi nebude vydaný náhradný cestovný doklad. Preto sa kasačný súd nestotožnil s tvrdením sťažovateľa o neúčelnosti zaistenia.

37. Kasačný súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že žalovaný mal v zmysle čl. 6 ods. 2 Smernice sťažovateľa v prvom rade vyzvať, aby dobrovoľne opustil územie Slovenskej republiky a vrátil sa na územie Grécka, kde má povolený pobyt ako osoba s priznanou medzinárodnou ochranou. Kasačný súd ustálil, že žalovaný nemohol postupovať v sťažovateľom naznačenom smere, pretože sťažovateľ nedisponoval finančnou hotovosťou na dobrovoľný návrat do Grécka, nedisponoval cestovným dokladom umožňujúcim mu vycestovanie z územia Slovenskej republiky do Grécka, a predovšetkým sťažovateľ z Grécka, kde mu už bola poskytnutá doplnková ochrana odišiel s cieľom dostať a do inej krajiny (čo vyplýva z predložených administratívnych spisov).

38. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že žalovaný sa zaoberal aj možnosťou uloženia miernejších opatrení a v preskúmanom rozhodnutí uviedol, prečo v prípade sťažovateľa nie je možné využiť menej závažné opatrenia v zmysle § 89 zákona č. 404/2011 Z. z. Rovnako sa k tejto otázke vyjadril správny súd (viď odsek 37 odôvodnenia rozsudku krajského súdu), ktorý zdôraznil, že zmenu okolností ohľadne

možnosti uloženia niektorej z alternatív zaistenia netvrdil žalobca ani v správnej žalobe a nepreukazoval ani možnosť splnenia niektorej z podmienok uvedených v danom právnom ustanovení, z čoho vyplýva, že ich uloženie neprichádzalo do úvahy.

39. Vo svetle uvedeného nie je relevantné tvrdenie sťažovateľa uvedené v kasačnej sťažnosti, že si vie cestu do Grécka zabezpečiť s finančnou pomocou rodiny a známych a aj po jeho prípadnom prepustení zo zaistenia mu vie základné životné potreby pomôcť zabezpečiť Slovenská humanitná rada, teda sťažovateľ je schopný vyčkať dobu do zabezpečenia náhradného cestovného dokladu aj mimo zaistenia.

40. K uvedenému kasačný súd dáva do pozornosti, že podľa ustanovenia § 441 S.s.p., v kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti. V zmysle § 441 S.s.p., novoty v kasačnom konaní zásadne nie sú prípustné, keďže ide o mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Preto všetky skutočnosti a dôkazy tieto skutočnosti preukazujúce musí sťažovateľ uviesť a navrhnúť už v konaní pred krajským súdom. Sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca mali možnosť poskytnúť krajskému súdu informáciu o zmene finančnej a bytovej situácie sťažovateľa. Preto kasačný súd neprihliadal na informácie predložené v kasačnom konaní.

41. Podľa názoru kasačného súdu úspešnosť námietok voči rozhodnutiu o predĺžení zaistenia môže obstať jedine v prípade, ak sťažovateľ svojimi námietkami spochybní zákonnosť rozhodnutia o predĺžení jeho zaistenia, inými slovami ak preukáže, že neboli splnené podmienky predĺženia jeho zaistenia, čo sa však v danom prípade sťažovateľovi nepodarilo.

42. Záverom kasačný súd konštatuje, že si je vedomý mimoriadnosti inštitútu zaistenia a jeho predĺženia a vo svojej judikatúre zohľadňuje, že sa fakticky jedná o obmedzenie, dokonca pozbavenie osobnej slobody človeka. Ide tak o citeľný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca, zaručeného čl. 8 Charty (a vo všeobecnej rovine aj článok 7 ods. 1 Charty), ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom. Zaistenie cudzinca, ako vyplýva z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, znamená obmedzenie alebo v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia dokonca zbavenie jeho slobody. Ide teda o veľmi citeľný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov alebo predovšetkým ústavným poriadkom SR.

43. Krajnej povahy tohto inštitútu si bol napokon vedomý aj zákonodarca, a preto ustanovením § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov (nadväzujúcim na obdobnú úpravu v článku. 15 ods. 6 návratovej smernice) striktne obmedzil dobu, po ktorú je možné cudzinca obmedziť na slobode najviac na šesť mesiacov, respektíve ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny alebo výkon trestu vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespôlupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Preto pokiaľ žalovaný rozhodol o predĺžení doby zaistenia tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozhodnutia, táto doba neprekročila po sčítaní doby zaistenia zákonom povolenú maximálnu dobu zaistenia, pričom takýto postup odôvodnil tým, že sťažovateľ dostatočne nespôlupracuje a zároveň mu zastupiteľský úrad doposiaľ nevydal náhradný cestovný doklad (zákon o pobyte cudzincov pre predĺženie lehoty zaistenia podľa § 88 ods. 4 vety tretej vyžaduje existenciu aspoň jednej z týchto dvoch situácií), rozhodol v súlade so zákonom.

44. Aj napriek tomu, že zaistenie sťažovateľa za účelom výkonu administratívneho vyhostenia (§ 88 ods. 1 písm. b) v spojení s ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z.) trvá od 11.03.2020 aj v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia, toto stále neprekročilo limity stanovené v § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z., preto bolo možné konštatovať splnenie podmienok pre vydanie preskúmaného rozhodnutia.

45. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

46. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.). Žalovanému ich nepriznal, nakoľko nezistil existenciu zákonného dôvodu na ich priznanie (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 168 S.s.p.)

47. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.